

Vabaduse toetuseks

Fareed Zakaria ütleb oma raamatus „Vabaduse tulevik“, et Ameerikas on hakanud domineerima lihtsamelne rahvalikkus, mis peab legitiimsuse aluseks populaarsust ja avatust. Selle tulemusena on Ameerika läinud ohtlikult tasakaalust välja – demokraatiat on juurde tulnud, vabadust aga mitte.

1960–70ndatel sattusid Ameerikas löögi alla mitte ainult parteid, vaid ka riik ja tema toimimine. Nimelt viis demokratsiseerimine selleni, et kõik saavad lõputult osaleda kõikide asjade üle käivatel referendumitel ja debattidel, ükski otsus pole lõplik ega püsiv. Täna hindavad asjaosalised seda ise ebaõnnestumiseks, sest avaliku eliidi asemel on mängu juhtimas varjatud eliit (lobbygrupid eeskätt), kelle üle, erinevalt avalikust, kontroll puudub.

Eesti on märksa lühema ajaga jõudnud sarnasesse punkti. Mulle meenus Zakaria kirjeldus viimastel nädalatel, kui vaatasin, kuidas kõik mõnuga kotivad oma riigi parlamendiliikmeid. Olen nõus, et Toompeal on inimesi, kes ei peaks sinna saama ja kes käituvad rumalalt. Kuid ma ei nõustu, et valimistulust halvustatakse neid inimesi, kes on vabadel valimistel kandidaatideks meile kõigi ees olnud.

Viimastel nädalatel on paljude tähelepanu võitnud ka Vabadussammas. Mina, nagu paljudki, väljendasin oma seisukohta annetust tehes ning selle toetuseks allkirja andes. Kuid mind teeb kurvaks mõnede inimeste püüd pisut enne lõppu pidurit tõmmata ning venitada seda protsessi veel 10 aastat ja korraldada veel mitu konkurssi – viimane oli alles seitsmes ju.

Zakarialt laenates: „Demokraatia on vabade inimeste parim väljamoeldis koosseksisteerimiseks“. Ärme siis keera seda selliseks, kus iga järgmine populaarsusküsitlus on eelmisest tähtsam ja riiki juhitakse õhtuste uudiste või portaali klikkide arvu järgi. Teeme midagi ka ära – näiteks tasume oma võla nende ees, kes on Eestit kaitsnud, ja austame ka oma riiki. Arvan, et järeltuluvad põlvkonnad ei pahanda.

Kristen Michal,
Reformierakonna
peasekretär

Aktuaalne

Lk 2 Rapla arengut mõjutab Tallinna lähedus

Kõigile oluline

Lk 6 Iga päev sõidab lähivaldadest Tallinnasse 40 000 inimest

Valitsuses

Lk 4 Valitsusliit saab aastaseks

Persoon

Lk 7 Jaak Salumets meeskonnamängust poliitikas

Kultuuriminister Laine Jänes loob, et uus ringirahasüsteem suurendab ka laulupeol osalevate koolinoorte arvu.

Ringiraha kehtestamine toetab huviharidust

Koalitsioonilepingu ühe punkti ja Reformierakonna valimislubadusena on plaanis toetada laste osalemist huvialaringides 2000 krooniga aastas.

Riikliku ringiraha põhimõtte tagaks iga-aastase 2000 krooni suuruse pearaha eraldamise igale huvikoolis või huviringis osalevale kooliealisele lapsele. Sellega loodetakse suurendada koolilaste osalemist erinevates huvialaringides.

Eesti rahvastikuregistri andmetel on hetkel 6–19aastaseid ehk kooliealisi lapsi 212 000. Umbes pooled neist on hõivatud huvitegevuses. Ringiraha süsteemi eesmärk on saavutada vähemalt 75% laste ja noorte hõivatus.

Käivitub lähiaastatel

Valminud eelnõus on ringiraha mõeldud aastase pearahana kõikidele lastele, kes käivad ükskõik millises huvikoolis, spordiklubis või huviringis

Kommentaar

Andres Teppo,
Keila
Muusikakooli
direktor

Kindlasti toob uus süsteem leevendust kõikidele huvialaringidele ja lapsevanematele. Keilas on hetkel laste jaoks loodud päris palju võimalusi tegutsemiseks. Võiks öelda, et käib lausa rebimine huvialaringide vahel, et lapsi endale meelitada. Meil

sõltumata nende omandivormist. Sõltumata ka sellest, kas huviring on tasuline või tasuta. Rahastamine hakkab toimuma läbi omavalitsuste, raha läheb sihtotstarbeliselt kohalikesse omavalitsustesse seal huvitegevuses osalevate laste registreeritud arvu järgi. Lapsevanemal tuleb teha taotlus oma elukohajärgsele omavalitsusele ning sealt suunatakse raha huviringile tema lapse osalustasude katmise hüvitamiseks, kui ring on ta-

suline. Kui osalustasu huviringis puudub, võib omavalitsus kasutada raha huvihariduse edendamiseks, näiteks ringidele õppevahendite soetamiseks või ringijuhtide, treenerite ja õpetajate töö tasustamiseks. Juhul, kui sobivat huvialaringi elukohajärgsesse omavalitsuses ei ole, saab lapsevanem ringiraha kasutada naaberlinnas või vallas, kus soovitud ring on. Ringiraha kasutamine on paindlik ka seetõttu, et seda on võimalik

Oluline teada!

- Eestis elab 6–19 aastaseid 212 000.
- Neist umbes 50% on hõivatud huvitegevusega.
- Eesmärk on, et vähemalt 75% lasteks käis huviringides.

suunata mitmesse ringi korraga sel juhul, kui kahe ringi osalustasu jääb alla piirsumma.

420 miljonit krooni

Ühe lapse kohta huvitegevust pakkuvale ringile suunatavaks summaks on eelnõu kohaselt kuni 2000 krooni aastas. Summa võib vastavalt lapsevanema soovile jaguneda mitme huviringi vahel, kui laps võtab osa erinevate huviringide tegevusest.

Riigi eelarvestrateegias, mis hõlmab aastaid 2008–2011, on planeeritud rahvastiku- ja perepoliitika rahastamise alla nimetatud aastatel käesoleva eelnõu rakendamiseks vajaminevaks summaks 420 miljonit krooni. **ET**

Juhtkiri

Elukeskkond
esiplaanile

Hiljaaegu läbis meediat põnev arvamuskonverents Tallinna ja Rapla vahele tuleks ehitada neljarealine tee. Asjaolu, et selline plaan jutuks tuli, näitab ilmekalt, et Rapla on muutunud sisuliselt Tallinna tagamaaks, kust käiakse bussi, rongi või autoga mõnekümne kilomeetri taha tööle ja kuhu kolitakse pealinnast rahulikuma elu otsingul. Ka Eesti Teataja on otsustanud Harju- ja Raplamaa teemad mahutada ühte lehenumbri. Seda veendumusega, et Eestis jääb üha vähemaks ääremaad, ettevõtlikke inimesi on kõikjal ning looduslähedane elukeskkond meelitab pealinnast järjest uusi inimesi maale elama.

Tallinna ümbritsev Harjumaal on Eesti majandusvedur, mida mõjutavad kõige enam need otsused, mida Eesti majanduspoliitika kujundamiseks ette võetakse. Olgu selleks siis tulumaksu alandamine, elektroonilise ettevõtjaportaali käivitamine või notarijärjekordade lühendamise. Pealinna läheduse mõju ulatub ka Raplale, kus asutatakse uusi ettevõtteid ning algatatakse järjest uusi detailplaneeringuid.

Kiire kinnisvaraarendus on toonud elu senistele külapõldudele. Sellega kaasa tuleb aga vajadus rajada teid, veetorstikke, elektrivõrke, sideliine, rookida talvel lund, ehitada lasteaedu ja koolimaju, paigaldada tänavavalgustust. See on linnade ja valdade ülesanne. Palju on sellist, mille parandamisel ühel omavalitsusel jaksu napiks jääb. Prügivedust oli selle aasta algul palju juttu. Siin on iga omavalitsuse eraldi pingutus suisa võimatu ja koostöö vajalik. Sama on vajalik ühistranspordi korralduses, et pakkuda reisijatele mugavaid busse, parimat liinigraafikut ja soodsaimat piletihinda.

Ent omavalitsuste ühistegevus ja Euroopa Liidu pakutavad abivõimalused võiksid võtta palju lennukama hoo. Pika rannajoonega Harjumaale pakub võimalusi riiklik programm väikesadamate rajamiseks või taastamiseks. Keskkonnasõbralik ja vajalik oleks Harju- ja Raplamaal kattev jalgrattateede võrgustik, mille rajamiseks vajalik sadakond miljonit oleks Euroopa Liidu elukeskkonna parandamise meetme alt kindlasti taotlemist väärt. Nii et võimalusi on, need tuleb vaid teoks teha.

Rapla on ja jääb!

Riigikogu liige Harri Õunapuu selgitab, millised regionaalprobleemid on Raplas ja terves Eestis.

Kolumnist Enn Soosaar ütleb, et Eesti regionaalvärk on umbes jooksnud (Postimees, 11. veebruar). Seda igal tasandil – küla, vald, maakond, suurregioon, riik. Ei ole täpselt määratletud eri tasandite volitused, kohustused ja õigused. Aeg-ajalt on midagi tehtud, aga ükski valitsus ei ole suutnud Eestimaa jaoks anda mõistlikku haldusjaotust ega halduskorraldust.

Tuleb ise ära teha

Tuleb tõdeda, et kui juba loomeinimesed hakkavad ühiskonda teavitama sellest, et mõni probleem on lahendamata, siis üldjuhul on tegelikus asi veelgi hullem. Kas jääda lootma uuele regionaalministrile Siim-Valmar Kiislerile? Loota ikka võib, aga mõistlik on ära teha need muudatused, mis on meile selgeks saanud ja mis on meie võimuses.

Aastaid tagasi tehtud otsuste Märjamaa, Kohila ja Rapla piirkonna valdade liitumiseks on aeg oma positiivse kinnituse andnud.

Kõik poliitikud, kes on olnud eri aegadel Riigikogus, on väitnud ja väidavad ka praegu, et Rapla maakond peab jääma ning selle eest tuleb seista ja kui vaja, siis võidelda. Seda meelt on ka enamik maakonna elanikest. Aga mis saab siis, kui ükskord tuleb selline valitsus, kes tõesti vajalikud otsused haldusjaotuses ning halduskorralduses ära teeb, aga sellisel, et Rapla ei ole maakonna keskus?

Aeg annab aru

Kui aus olla, siis eelnimetatud valdade liitumine ka kõigile ei meeldinud. Aga elu on juba kord selline, et otsus-

Rapla valla elanikuna on Harri Õunapuu jaoks olulisem Rapla linn kui vallakeskus.

tused tehakse enamiku huvidest lähtuvalt. Aeg on see, mis näitab, kas üks või teine otsus on olnud õige.

Rapla valla elanikuna on minu jaoks olulisem Rapla linn kui vallakeskus. Alles seejärel hakkab ma tundma vajadust Rapla kui maakonnakeskuse järele. Ja kui kunagi ei peaks Rapla enam tõesti olema maakonna keskus, siis on meie enda huvides, et oleks olemas tugev Rapla linn. Selle nimel, et meil oleks korralik linn ja vallakeskus, on vaja tema tuleviku üle pidevalt arutleda ja vaielda ning otsused teha.

Tugeva vallakeskuse olemasolu tugendab ka maakonna keskuse säilimist. Täna on kokku lepitud, et sel valitsemisperioodil (kuni 2009) valla piiride osas läbirääkimisi pidama ei hakata. Aga kas Eesti vabariigi 100. sünnipäeval kümne aasta pärast on tänane haldusjaotus veel optimaal-

ne? Täna arusaamaga on Rapla piirkonnas Rapla valla suhteliselt hea seis, ca 10 000 elanikuga linnakeskusega valda on vallakodanike huvides optimaalne majandada.

Märksa keerulisem on Kehtna, Käru, Järvakandi ja Raikküla valla olukord – juba täna on neil probleeme palju rohkem kui lahendusi. Aga see ei pea Rapla valla inimesi muretsema panema – need on nende mured. Maa-avalitsusel võiks haldusküsimustes olla vedaja roll, kuid niikaua kui seda pole, tuleb meil endil ise arutada ja leida elanike jaoks parim lahendus.

Lahendusi on vaja

Tuleb tunnustada, et Raplas on nii mõnedki asjad korda saanud. Pärast Vesirosi Gümnaasiumi korrastamist jääb veel Alu kool ja lasteaed, siis on esimene ring koolidel peal. Korda teh-

tud Tallinna maantee aitab Raplat peaaegu linnaks pidada. Linna keskvaljaku ideekavandite arutelu on hea märk avatusest ja linna arengust. Aga lahendamata probleeme on küllaga: linna keskvaljaku idee teostamine, ujula Raplasse – kus ja milline see ujula peaks olema –, väljastpoolt Raplat käivate koolilaste elamis- ja ööbimisprobleemi lahendus, Kuusiku endise peahoone rakendus, hooldekodu arendus. Võimalus on, et mõni naabervald või küla tahab meiega liituda – kas oleme sellega nõus või mitte?

Küllap on neid probleeme palju rohkem kui oskan praegu kirja panna. Minu kirjattüki eesmärgiks on alustada arutelu, et selle abil leida parim meie enda eluolu paremaks korraldamiseks eelkõige Rapla vallas ja selle ümbruses. Kui me ise seda ei tee, siis kes peaks? **ETI**

Kalle Palling: Rapla arengut mõjutab Tallinna lähedus

Raplamaalt Riigikogusse valitud Kalle Palling peab Rapla maakonna arengu võtmeteguriks omavalitsuste suutlikkust infrastruktuuri arendada.

„On üsna hästi teada fakt, et Rapla maakonnast käivad inimesed Tallinnas tööl ja Raplasse tullakse üksnes magama. Bussi- ja rongiliiklus loob selliseks pendelrändeks head eeldused. Omavalitsusele on samas hea, et inimesed jäävad elama Raplasse: nende maksuraha laekub kohaliku eelarvesse,“ rääkis Raplamaalt pärit parlamendisaadik.

Probleemiks tööjõupuudus

Pallingu kinnitusele ei ole Raplamaal tööpuudusest mõtet rääkida. Pigem pärssib ettevõtluse arengut tööjõupuudus. Arengul on aga piirid ees, sest kinnisvaraturu jahenemisega on paljud arendused peatatud: uusi maju ja kortereid eriti valmimas ei ole.

Kalle Pallingu hinnangul on prügimajandus üks valdkondi, kus Raplamaa omavalitsused jõudsalt koostööd teevad.

„Eks Raplamaa probleemid sarnane muu Eestiga: koolid on täis ja lasteaiakohti pole. Just siin pigistab king kõige rohkem. Lasteaiaid, koolid, kultuurimajad ja huviringid on tihti need tegurid, mida inimesed arvestavad elukohavalikul kõige enam. Kui ikka hea hariduse andmise võimalused lastele on kohapeal küsitavad, siis liigutakse elama mujale,“ rääkis Palling.

Ka väiksed saavad hakkama

Rapla, Märjamaa ja Kehtna on maakonnas põhilised tömbekeskused. Seda tuleks arvestada ka haldusjaotuse edasisele kujunemisele, kuigi omavalitsuste ühinemine peab Kalle Pallingu hinnangul jääma edaspidigi vabatahtlikuks. „Raplamaal on näiteid, kus väike vald saab hästi hakkama. Nimetan siin Käru valda, kus kõik toimib. Samas: palju sõltub kohalikest vallajuhtidest. Omavalitsuste koostöö, kus valla ja maakonna piire ei vaadata, on vältimatu, olgu siin jutuks bussiliinide säilimine või prügivedu, muutub järjest tähtsamaks,“ kinnitas Riigikogu liige. **ETI**

Rain Rosimannus peab kodulehel valimislubaduste üle arvet

Harju- ja Raplamaalt parlamenti valitud Rain Rosimannus juhib Reformierakonna volikogu, kus tehakse erakonna tähtsaimad otsused, ning peab oma kodulehel arvet valimislubaduste täitmise üle.

Reformierakonna volikogu esimeheks valimist peab Rain suureks erakonnapoolseks usalduseks. Tähtsa ameti võttis ta viis aastat tagasi üle Paul-Eerik Rummolt. „Tegemist on erakonna olulisema otsustuskoguga kõiki erakonnaliikmeid ühendava üldkogu järel. Vaid volikogu saab otsustada näiteks valitsuskoalitsiooni mineku üle,” selgitab ta.

Reformierakond on juba nii suur erakond, et katab kogu Eesti. Kohalikeks valimisteks saavad kindlasti ka nendes vähestes paikades, kuhu erakond veel jõudnud pole, olema piirkonnad.

„Kui näiteks Järvakandi või Juuru vallas inimestel on soovi oma kodukoha asjade üle otsustada, siis on kevad 2008 just paras aeg, et luua kohalik piirkond ning hakata valimisteks valmistuma,” lausub Reformierakonna volikogu juht. Piirkonna juht hakkab automaatselt kuuluma ka erakonnas volikokku.

Sellel on oma plussid: kohaliku elu küsimused jõuavad otsekanalis erakonna juhtpoliitikute ja valitsuse liikmeteni. Teisalt on kohalikel piirkonnajuhtidel võimalik volikogus osalemise kaudu saada aimu suure poliitikas toimuvast ning teadmisi, et selles ise edukamalt kaasa lüüa.

FOTO: LEA TAMMIK

Rain Rosimannus on Reformierakonna tähtsaimate otsuste juures.

Eriti oluliseks peab Rain koolitust, mis 2008. aastal keskendub just uute piirkondlike liidrite ettevalmistamisele.

Kodulehekülj: saadikutöö asendamatu abimees

Riigikogu liikme töö oluline osa on valijate kursishoidmine oma tegevusega. „Panen kodulehele kirja kõik, millega tegelen. Kuude kaupa olen üles tähendanud oma igapäevatöö, mis koosneb Riigikogu ja tema komisjonide istungitest, seal arutatava-

Valimiste eel ütlesin välja väga konkreetsed lubadused, mis olid seotud perepoliitikaga. Enamus nendest on tänaseks juba täidetud.

test ja otsustatavatest asjadest, aga ka riigiasutuste nõukogude ning näiteks Eesti-Hiina Seltsi koosolekutest. Eraldi on kirjas kohtumised ja kon-

taktid valijatega,” räägib Rain.

„Valimiste eel ütlesin välja väga konkreetsed lubadused, mis olid seotud perepoliitikaga. Enamus nendest on tänaseks juba täidetud. Kodulehelt leiab tabeli, millised täpselt. Mõned asjad on veel töös. Aga valimistest on möödas vaid aasta ja Riigikogu valitakse teadupärast neljaks aastaks.”

„Loomulikult ei suuda ükski saadik ette näha kõiki neid asju, mis nelja aasta jooksul juhtub. Jõudumööda tegelen kõigea, mis on oluline, huvi pakub ja parlamenditöoga seotud on.”

Suhtleb aktiivselt valijatega

Igapäevane suhtlemine valijatega ei piirdu vaid ühepoolse aruandlusega. „Olen alati võtnud toru ja vastanud meilidele, kui valijad ühendust võtavad. Viimased jutuajamised puudutavad näiteks puuetega inimeste probleeme ja audiitoritele kehtestatud vanusepiiranguid. Tihti ma ise muidugi üksikutes detailsetes asjades aidata ei saa. Küll aga saan juhatada, kust abi leida, kuulata ära, mis muret teeb ja mida Eesti riigi asjadest arvatakse ning võimalusel sellega oma töös arvestada.”

Harjumaal, kus on Eesti aktiivseim majanduselu, on Raini hinnangul väga tähtsad ettevõtjate elu lihtsustavad seadusemuudatused: ettevõtte tulumaksusüsteemi säilimine, samuti uus töölepinguseadus, mis peaks andma Eesti majandusele uue hoo.

Rapla arengu jaoks on kindlasti üks olulisemaid otsuseid Vesiroosi Gümnaasiumi kujundamine igati kaasaegseks õppeasutuseks. „Seda nii hariduse kvaliteedilt kui õpetamiskeskonnalt. Lähiaastatel peaks see kool päris palju muutuma,” lausub Rain. Sama oluline on Vesiroosi spordihoone loodetav kerkimine lähiaastail.

Lühidalt

Kurtna saab põhikooli

Saku valla tänavusest eelarvest kulub suur summa Kurtna laste- ja algkooli juurdeehituseks, mille tulemusena avab sügisel uksed põhikool. Praegu on Kurtnas kuueklassiline kool ja kolm lasteaiarühma. Projekti tulemusena õpib sügisest koolis senise 97 õpilase asemel 270 ning praegusele 60 lasteaiakohale lisandub veel 60. Olemasolev hoone saab teise korruse peale ja samuti valmib ka uus spordikompleks. See leevendab kooli- ja lasteaiakohtade puudust vallas tublisti. Projekt läheb maksma 100 miljonit krooni.

Arvo Pärniste

Raasiku vald investeerib haridusse

Raasiku valla eelarves on 2008. aastal nähtud ette vahendid Aruküla Põhikooli rekonstrueerimiseks. Kool saab rekonstrueerimise järel juurde uusi ruume. Kuigi praegu on mõned kooli käsutuses olevad ruumid lasteaias majas, siis koolimaja rekonstrueerimise järel kolivad koolilapsed ümber ja seega saab ka lasteaiad senisest enam ruumi. Projekt läheb maksma kokku 50 miljonit ja seda kaetakse eelkõige valla omavahenditest. 2009. aastaks on plaanitud rekonstrueerida ka Pikavere kool.

Andre Sepp

Märjamaal on töös suur keskkonnaprojekt

Märjamaal on koostöös 11 omavalitsusega lõppemas suur keskkonnaprojekt, mis tagab asula paljudesse individuaalelamukvartalitesse puhta veevõrgu ja kanalisatsiooni. Neli aastat tagasi loodi Matsalu alamvesikonna keskkonnaprojektiga seoses maakondade piire ületav valla ühetegevusfond ja AS Matsalu Veevärk, mille eesmärk oli tagada kõigis projektiga hõlmatud 11 vallas puhas veevärk. Nüüd on projekt lõppjärgus. Ehitustööde lõpptähtaeg on käesoleval aastal. Ainuüksi Märjamaa vallale läks projektis osalemine maksma 200 miljonit krooni, kuid puhas joogivesi ja puhastatud heitvesi, mis projekti tulemusena valdainimesteni jõuab, on hindamatu.

Eero Plamus

Märjamaa, me õnn ja rõõm

Pindalalt Eesti suurima – Märjamaa valla elanikke teeb rõõmsaks hästi toimiv infrastruktuur ja tervislik elukeskkond.

872 ruutkilomeetril laiuv ja liigemale 7400 elanikuga vald on suurepärase loodusliku asukohaga. 55% valla pindalast katab metsad, rabad ja sood. Turistide maiuspallaks on ka üks eriline karsinähtus – järtad. Need on väikesed järved, mis ainult suurvetel ajal tekiavad ning hiljem kaovad.

Looduslikust aspektist pakub maapõu Märjamaal ka kuulsat Märjamaa dolomiiti, mida on juba ammustest aegadest kasutatud paljudes kuulsates ehitistes.

Vaatamisväärsusi kõigile

Märjamaa kultuurilugu on pikk ja väärrikas. Ka praegu on vald uhke oma kultuurirajatiste üle. On muuseum Sillaotsal, Varbola muinaslinnus, muusika-

Märjamaa vald köidab turiste kauni loodusega.

ja kunstikool ja kino. Ilmub iganädalane ajaleht, vajalikest asutustest on olemas apteegid, haigla, lauluväljak, peearstikeskused, ujula, saun, kirikud, koolid, raamatukogud, lasteaiad, päästeameti tugikomando koos nelja abikomandoga. Lisaks veel politseijaoskond, arhiiv, sotsiaalabikeskus, staadionid, spordiklubid. Ühesõnaga kõik, mis ühel väärikal vallas olema peab.

Samas ei puhata loorberitel, vaid tegutsetakse, et olukorda veelgi paremaks muuta.

Tegutsetakse tuleviku nimel

11 omavalitsusega koostöös on käivitatud Matsalu alamvesikonna keskkonnaprojekt. Avatud on Märjamaa jäätmejaam, mis toimib hästi. Alustatud on rahvamaja remondiga. Val-

la „vapisild” – Konuvere sild avati möödunud sügisel pärast rekonstrueerimist ja ka politseijaoskond sai uue väljanägemise. Jõudsalt abistatakse ka vallas elavaid elanikke. Vallas on stipendiumid andekatele lastele. Linnal on omad aukodanikud ja Maarjamaa risti kavalerid. Lapsevanematele on ette nähtud 6000-kroonine sünnitoetus ja vastsündinuile vapiga hõbelusikad.

Kitsaskohad olemas

Samas pole kõik nii lilleline kui pealt näha paistab. Toimiva infrastruktuuri ülalpidamiseks ei jätku rahalisi vahendeid. Niivõrd suur vald saab riigilt ebaproportsionaalselt vähe investeringuraha. Soov renoveerida alevi keskväljakul asuv vallamaja on ilma rahalise katteta. Ülihõre asustus ja koolivõrk on samuti probleemiks. Vald ei saa aga endale lubada teineteisest kaugel asetsevate väikeste koolide sulgemist ja külaelu väljasuretamist. Tingimata on vaja juurde saada raha teedehituseks.

ET

Lühidalt

Kuritegevuse vähendamine algab lastetoast

Riigikogus kriminaalpoliitika arengusuundade ülevaadet kommenteerinud Hanno Pevkuri sõnul tuleb kuritegevuse vähendamisest rääkides alustada eelkõige just laste ning noorte kasvatusel.

„Kuritegelik mõttemaailm saab alguse juba lapseeas, millest tulevalt tuleb kuritegevuse vähendamiseks tegeleda eelkõige laste ning noortega. Ja selles lasub suurim roll just igal lapsevanemal ning haridusametustel,“ lisas Pevkur.

Reformierakondlasest parlamendisaadiku arvates tuleb lastele tähelepanu pööramisel jälgida ka seda, kus ja kuidas riik ning omavalitsused ennetusega realselt tegelevad. „Justiitsministeeriumi andmete kohaselt panustavad vaid pooled Eesti omavalitsused realselt raha erinevatesse ennetusprojektidesse. See number on selgelt liiga madal.“

Iga omavalitsus peab andma oma panuse, et noortel oleks tegevust, mis läbi õnnestuks vähendada ka kuritegevust. „Oluline on panustada nii kooli ja koolivälisele tegevusele kui realsele kuritegevuse ennetustegevusele. Mida rohkem on noortel tegevust, seda väiksem on tõenäosus, et nad kuritegelikule teele lähevad,“ selgitas Pevkur.

Uus töölepinguseadus sünnib sivilistes aruteludes

Veebruari lõpus Eesti Kaubandus-Tööstuskoja poolt korraldatud töömessi avamisel kõnelnud Riigikogu liige ja endine rahvastikuminister Paul-Eerik Rummo kinnitas, et Eesti vajab uut töölepinguseadust.

„Hoidkem põialt, et uue töölepinguseaduse ümber üles koetud hirmu ja õuduse õhkkond ei lükkaks seaduse vastuvõtmist lõpmatu edasi ega moonutaks selle olemust, mis vastab kõigi vajadustele muutuvast majandussituatsioonis,“ lausus Rummo messi avades.

Rummo sõnul pole midagi loomulikumat kui see, et tööpakkujate ja töövajajate, või kui teisalt vaadates tööjõu vajaja ja oma oskustele ja võimetele rakenduse otsija teineteist üles leiavad ja lepivad kokku mõlemat poolt rahuldavates tingimustes. Ta rõhutas ka vajadust pideva uuenemise, õppimise ja loominguksuse järele niihasti ettevõtjate kui töötajate poole.

Töömessil, mille eesmärgiks oli viia kokku nii töötajad kui ka tööpakkujad, osales sadu ettevõtjaid ja töövajajaid. Messi korraldas Euroopa Komisjoni INTI projekti raames Kaubandus-Tööstuskoda koostöös Tööturuametiga, Integratsiooni Sihtasutuse ja Rahvastikuministri bürooga. Messil vahendati tööpakkumisi eri vanuses ja erineva hariduse ja keelteoskusega inimestele üle Eesti, pidades silmas niihasti kvalifitseeritud spetsialiste kui ka abipersonali, neid, kes on hetkel töötud, ja ka parema ja tasuvama töökohta otsijaid.

Aastatagune pildimeenus Andrus Ansipi valitsuse ametisseastumisest.

Valitsusliit saab aastaseks

4. märtsil möödus aasta Reformierakonna valimisvõidust. Tagasivaate Andrus Ansipi teise valitsuse esimesele tööaastale teevad reformierakondlastest ministrid.

Andrus Ansip, peaminister

Valitsuse esimene aasta on olnud sündmusterohke ja väga tõine. Kuid enamik valitsuse otsuseid ei ole kiire mõjuga, tulemused avalduvad pikema aja vältel. Valitsusliidu üheks peaesmärgiks on saavutada Eesti rahvastiku positiivne iive läbi sündimuse kasvu – 2007. aastal ületas sündivus üle pika aja 15 000 lapse piiri. Olen kindel, et 2008. aastal tõuseb see arv tänu vanemahüvitise 1,5 aastani pikendamisele 16 000 lapseni. Valitsusliidu esimesel tööaastal jätkus kiire majanduskasv. Ka nüüd alanud arengutempo aeglustumine on meile soodne – see viitab majanduse stabiliseerumisele. Majanduskasv tõstis oluliselt inimeste elatustaset. Keskmine palk suurenes 2007. aastal eelmise aasta sama ajavahemikuga võrreldes 20-21%. Ka keskmine vanaduspension oli III kvartalis 20% suurem kui aasta tagasi. Majandust pikaajase mõjutav otsus on tulumaksu alandamine 26%-lt 18%-ni. Ka tulumaksuvaba miinimumi tõstmise 3000 kroonini kuus ning tulumaksuvabastuse sisseseadmine alates esimesest lapsest on olulised valitsusliidu 2007. aasta otsused, mille positiivsed mõjud avalduvad 2008. aastal.

Laine Jänes, kultuuriminister

Ausalt öeldes, ei ole veel täheldanudki seda, et kultuuriministri ametisse astumisest on möödunud juba aasta. Kogu see aeg on olnud ääretult tõine ja juba täna võin piisava rahuldustundega nentida, et oleme suutnud kultuurivallas olulisemad koalitsioonilepingu punktid täide viia või nende elluviimisega alustada. Peagi hakkab valitsus arutama Reformierakonna viimaste valimiste ühe põhilubaduse – 2000kroonise ringiraha – sätestamise põhimõtteid. Äramärkimist väärrib selle sajandi ühe suurprojekti Eesti Rahva Muuseumi ehituse käivitamine. Hoo on sisse saanud ka nn protsendiseaduse eelnõu ettevalmistamine, mis soodustab laialdasemat kunstiteoste kasutamist avalike ehitiste kujundamisel. Sellel aastal investeerime oluliselt rohkem kultuuriobjektide ja kirikute korrastamisse. Märkimisväärselt on tõusnud ka kultuuritöötajate palgad.

Maret Maripuu, sotsiaalminister

Sotsiaalministeerium on ette valmistanud mitu väga olulist otsust, et tagada Eesti rahva tervis ja püsijäämine. Vanemahüvitise pikendamine ning kehavälise viljastamise toetamine loovad turvatuunde, et peredesse sünniks üha rohkem lapsi. Käivituv e-tervise süsteem annab nii patsiendile kui arstile enam aega keskenduda olulisemale – kvaliteetsele ravile. Nii tänaste kui homsete eakate kindlustunnet tõstab uuenenud pensionisüsteem ning pen-

sionite tõus. Töös on veel mitmed ettepanekud, et Eestis elaks õnnelik ja hästi toimetulev rahvas.

Rein Lang, justiitsminister

Eelmise aasta suurima positiivse uudisena märgin ära ettevõtjaportaali ehk äriregistri kiirmenetluse edukat käivitumist. Teenus on omaks võetud – 2007. aasta teisel poolel loodi ligikaudu 30% uusi ettevõtteid portaali kaudu. Äripäeva andmetel vähenes sünkroonis sellega vahendusefirmade (riiulifirmade müüjate) käive kuni kolmandiku võrra. Lihtne, kasutajasõbralik ja kiire teenus vähendab vajadust õigusabiteenuse ostmiseks. Reformierakonna lubadus – ettevõtte kahe tunniga – on edulooks saanud ning palvinud rahvusvahelisi auhindu ja tähelepanu kõikjalt Euroopast.

Urmas Paet, välisminister

2007. aasta oli välisministeeriumile teistsugune aasta. Mitte kunagi varem ei ole tulnud meil seista silmitsi saatkonna füüsilise ründamisega ning suursaadikule kallalekippumisega nagu juhtus Moskvas. Samas saavutas Eesti aprillikriisi ajal NATO, ELi ja teiste partnerite selge toetuse. Pean väga oluliseks Lissaboni lepingu allkirjastamist. Eestlaste jaoks oli aasta suurimaks välispoliitiliseks võiduks Schengeni viisaruumiga liitumine. Uut versteposti meie riigi arengus näitab ka OECDlt liitumiskutse saamine. Oluline on ära märkida samuti Jaapani keisripaari visiiti Eestisse.

Jaanus Tamkivi, keskkonnaminister

Eelmise aasta märksõnadena tooksin eelkõige välja laialdase kaasamisprotsessi käigus valminud põlvkivi kasutamise riikliku arengukava aastateks 2007-2015 eelnõu ja keskkonnavastutuse seaduse, mis kohustab loodusele olulist kahju tekitanud isikut seda realselt heastama.

Kuna paljud kohalikud omavalitsused täitsid oma ülesandeid puudulikult või jätsid üldse täitmata, algas 2008. aasta suure prügipaanikaga. Täna saan rõõmuga kinnitada, et hiljutise uuringu põhjal on juba 80% eestimaalastest hakanud prügi sorteerima ja seega ladustatakse prügilatesse vähem jäätmeid.

Praegu valmistab ministeerium ette metsaseaduse muudatusi, mis võimaldavad maaomanikel tulevikus metsa lihtsamalt hallata.

Keit Pentus, Riigikogu Reformierakonna fraktsiooni esimees

Mulle on sümpaatne, et pensionite tõusu tagavad muudatused ei tekitanud erimeelsusi ja pensionite kahekordistamise pakett sai Riigikogus üksmeelselt vastu võetud. Et vanemahüvitise perioodi pikendati 1,5 aastani, et viljatusravi kompenseerimiseks mõeldud summa tõusis 100 miljoni kroonini, et seadustati tulumaksu vähendamine 18%-ni. Järgmised kaks olulist otsust, mis teha tuleb, on ettevõtte tulumaksusüsteemi kindlustamine ning eraiskute väärtpaberitelt teenitud ja uuesti väärtpaberitesse investeeritud tulu maksust vabastamine.

Katja Ljubobratets/
Karin Kalda/Õnne Pillak

Ringiraha aitab lastel areneda

Kultuuriminister Laine Jänes selgitab, kuidas riik hakkab toetama laste huvialaringides osalemist.

Iga lapsevanema soov on, et tema lapsed osaleksid vähemalt ühes huviringis. Sest lisaks väärtuskule ajaveetmisvormile on see kasulik lapse arengule praegu ja tulevikus. Erinevad küsitlused ja uurinud on näidanud, et vanemate meelest on põhilisteks takistusteks laste huviharidusega tegelemisel pere rahaliste võimaluste puudus, sobivate huviringide kaugus elukohast ja kasvanud koolikoormus. Just neid probleemseid tegureid analüüsid ja sobivaid lahendusi otsides tekkis idee, millega Reformierakond läks möödunud aasta Riigikogu valimistele – lubadus kehtestada igale kooliealisele lapsele 2000kroonine ringiraha, mida saab kasutada spordi- või huvialaringis osalemise eest tasumiseks.

Täna võib juba päris julgelt väita, et see idee on peagi saamas reaalsuseks. Aastaga kultuuriministeriumis välja töötatud seaduseelnõu on läbinud kõik kooskõlastusringid, Vabariigi Valitsuse istungi ja jõudnud aruteluks ja vastuvõtmiseks Riigikokku.

Kuidas ringiraha toimib?

Ringiraha on mõeldud pearahana kõikidele lastele, kes käivad ükskõik millises huvikoolis, spordiklubis või huviringis sõltumata nende omandivormist. Sõltumata ka sellest, kas huviring on tasuline või tasuta. Lapsevanemal tuleb teha taotlus oma elukohajärgsele omavalitsusele ning sealt suunatakse raha huviringile tema lapse osalustasu hüvitamiseks, kui ring on tasuline. Kui osalustasu huviringis puudub, võib omavalitsus kasutada raha näiteks ringile õppevahendite

Kui laps rahapuudusel huviringist eemale ei jää, avanevad ka tema võimed varakult.

soetamiseks või ringijuhtide, treenereite ja õpetajate töö tasustamiseks.

Kui sobivat huvialaringi elukohajärgses omavalitsuses ei ole, saab vanem seda kasutada naaberlinnas/valdas, kus soovitud ring olemas. Seega saavad näiteks kõik Tallinna lapsevanemad suunata ringiraha Viimsisse, Tabasallu või Kiili valda juhul, kui nende lapsed on just seal sobiva huviringi leidnud.

Mitu kärbest ühe hoobiga

Lisaks kõige olulisemale – võimaldada kõikidel lastel osaleda huviringis – olenemata nende vanemate rahakoti paksusest, on ringiraha seadustamisel veel mitu positiivset külge.

Esiteks toob süsteemi käivitumine kaasa ringide registreerimise nõude, mis annab seni puuduva ülevaate hu-

vuse järjest rohkem lapsi. Teiseks on huvialategevus eriti oluline preventiivne faktor, kui räägime noorte alkoholitarbimisest. Täna on poliitikutel läinud kaasa keelustamise paanikaga ja usutakse tõsimeeli, et keelamisega lahendatakse kogu probleem. Reformierakond on aga alati uskunud, et parim ravi on ennetus. On fakt, et noored, kes on oma vabaaja sisustanud erinevate huvitegevustega, satuvad vägijooki tarbima tunduvalt harvemini, kui nende huvideta eakaaslased. Enamasti jooivad noored ikkagi seepärast, et midagi targemat teha pole, kui ainus huvi on lihtsalt tänavatel ja kaubanduskeskustes ringi jõlkumine ja aja parajaks tegemine.

Ringiraha on mõeldud pearahana kõikidele lastele, kes käivad ükskõik millises huvikoolis, spordiklubis või huviringis sõltumata nende omandivormist.

Laine Jänes, kultuuriminister

Riigi kinnisvaraarendaja on kindel partner

Pärisime Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsi (edaspidi RKAS) nõukogu esimehelt Taavi Rõivaselt, millised on ettevõtte tulevikuplaanid.

Millega RKAS tegeleb ja milline on ettevõtte tulevik?

RKASi põhitegevuseks on kinnisvara arendamine, haldamine ja hooldamine – asjad, mis on ka ettevõtte põhikompetents ning mille kvaliteet on tagatud ISO sertifikaatide tasemel. RKAS on siin usaldusväärseks partneriks paljudele riigiasutustele ja kohalikele omavalitsustele.

Tulevikust rääkides pole keegi seadnud kahtluse alla RKASi kompetentsi riigi kinnisvara arendamisel ja haldamisel, pigem on küsimus selles, kas RKAS jätkab oma rolli riigi objektide finantseerijana. Kui riigieelarve on suures ülejäägis, ei pruugi ka riigihoonete ehitamiseks olla mõistlik laenu võtta, vaid ehitada olemasolevate vahendite arvelt.

Hiljuti saatis rahandusminister ettevõtte nõukogule kirja, kus soovi-

tab mõneks kuuks peatada uute lepingute sõlmimise...

Ministri kiri lähtub eeskätt soovist vaadata üle riigi rahalised võimalused kinnisvarasse investeerida. Üle mitme aasta ulatuvad summad nähakse ette riigieelarve strateegias ning see valmib hiljemalt sügiseks. Senikaua me uusi riigijobekte ette ei võta, küll aga tegeleme projekteerimisega ja teiste vähem rahamahukate tegevustega. Ning loomulikult viime juba alustatu lõpule.

Samuti on meil jätkuvalt võimalusi teha koostööd omavalitsustega näiteks koolide või spordihoonete ehitamisel.

Kui suureks hindate ohtu, et RKASi laenud viivad riigieelarve defitsiiti?

Esiteks ei ole Statistikaamet oma hinnangut veel andnud ning praegu on vara öelda, kas RKASi kohustused loetakse riigi kohustuste hulka. Päris korrektne see kindlasti ei oleks, kas või seetõttu, et meie portfellis on ka üksjagu kohalike omavalitsuste objekte.

Aga isegi eeldades, et nii juhtub – ainuüksi eelmise aasta riigieelarve

Taavi Rõivas kinnitab, et Riigi Kinnisvara Aktsiaselts on riigi varale hea peremees.

üle jääb (üle 6 miljardi krooni, toim.) oli suurem kui RKASi senitehtud investeeringud. Kahjuks leidub alati poliitikut, kes püüavad kasu lõigata avalikkuse desinformeerimisest.

Ajakirjanduses on väidetud, et RKAS pääses kopsakast trahvist kutsudes erakorraliselt tagasi hiigelsuure võlakirjaemissiooni?

See väide ei pea paika. Esiteks pole vajadust võlakirjaemissiooni tagasi kutsuda – RKAS emiteeris riigikoolide remondiks 1,2 miljardi krooni eest võlakirju ning võib vastavalt lepingule kasutada seda summat kahes osas. Esimene 600 miljonit on RKASile laekunud, teise 600 miljonit kasutamise otsustame vastavalt vajadusele. Ei ole mingit majanduslikku loogikat võtta ettevõtte kontole 600 miljonit lihtsalt seisma sellelt samaaegselt intressi makstes.

Millised on olulisimad objektid, mis RKASil lähiajal valmivad?

Mahult on kahtlemata suurim Viru Vangla, kuid ma pean vähemalt sama oluliseks mitmeid üle Eesti valmivaid koolimajasid ja spordihooned – Mellistes, Osulas, Mõnistes jne. Sealsetel inimestel on uuest hoonest palju rohkem siirast rõõmu kui viru pättidel uuest vanglast.

Karin Kalda

Tasub teada

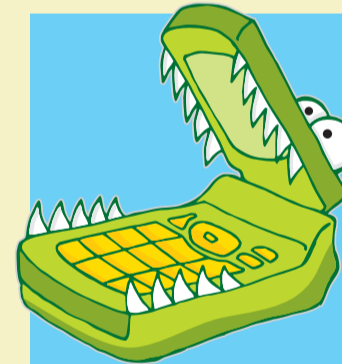

Pensionide tulumaksuvaba määr võib tõusta

Riigikogu arutab pensionide tulumaksuvaba määra tõstmise üle. Praegu kehtiva seaduse järgi on pensionist, nagu ka kõigil töötajatel, 2250 krooni kuus tulumaksuvaba (järgmisel aastal on see summa 2500 krooni, 2010. aastal 2750 krooni ja 2011. aastal 3000 krooni kuus). Sellele lisandub seadusega fikseeritud 3000kroonine täiendav maksuvabastus.

Keskmise pensioni tõusmise tulemusel võib aga juba järgmisel aastal tekkida olukord, kus suur hulk vanaduspensionari saajaid peaksid hakkama pensionilt tulumaksu maksma.

„Reformierakond ja sotsiaaldemokraadid tahavad tõsta 2009. aastal pensionäridele ettenähtud täiendavat tulumaksuvaba 3300 kroonini kuus, 2010. aastal 3600 kroonini kuus ja 2011. aastal 3900 kroonini kuus,“ selgitas Reformierakonna fraktsiooni esimees Keit Pentus. „Nii oleks pensionäri jaoks 2009. aastal tulumaksuvaba 5800 krooni, 2010. aastal 6350 krooni ja 2011. aastal 6900 krooni. See tähendab, et keskmist vanaduspensionari saav pensionär tulumaksu maksma ei pea.“

Riigikogu kehtestas SMS-laenu reklaamide piirangud

Riigikogus leidis toetuse reklaamiseaduse muudatuse ettepanek, mille kohaselt peab kõikides SMS-laenude reklaamides olema välja toodud krediidikulukuse määr ehk palju krediit inimesele tegelikult maksma läheb. Muudatus on ajendatud soovist lõpetada vastutustundetu laristamise reklaamimine. Reformierakondlasest Riigikogu liikme Taavi Rõivase arvates on SMS-laenude puhul laenu hind üüratu ning selle aus väljaütlemine võib nii mõnelgi juhul jahutada potentsiaalse laenuvõtja indu. SMS-laenude pakkujate hinnangul tekib igal kümnendal laenuvõtjal raskusi laenu tagasimaksmisel. Võib loota ja eeldada, et uue seadusemuudatuse tulemusena muutuvad reklaamid vastutustundlikumaks ja mõistlikumaks.

Viimsi valla uusasukaid külaelu edendamise ei huvita

Kuigi elanike arv on Viimsis tohutult kasvanud, on kohaliku kogukonna juhte pea võimatu leida, kirjutab aja-leht Harju Elu.

Valla seisukohast on külanemana roll koha peal valla arengukava ellu viia, külaelanike seisukohast aga küla huvide kaitsmine.

Külanemaks soovija saab enne ametisse asumist ka esmase koolituse ülesannetest ja küla arengukava koostamisest.

Kuigi Viimsi vald on ligi 15 000 inimesega elanike arvult maakonnas kindlalt esikohal, ei ole uusasukad külaelu edendamisel erilist huvi üles näidanud ning lootus vastkolinute hulgast külanemana kandidaate leida on kasin.

„Mõtte muutus võiks uutel elanikel hakata ilmne hetkel, mil inimesed tunnetavad elukohaidentiteeti, aga selleks läheb ilmselt inim-pölv aega,“ nentis Viimsi valla arendusnõunik Enno Selirand.

Harju Elu /www.kalev.ee

Õhtune 143. liini buss käib nüüd läbi Lilli ja Soodla

10. märtsist sõidab Harjumaa Liini de 143. liini buss õhtuti kell 20.10 Kehrast väljudes taas läbi Lilli ja Soodla, kirjutab Ida-Harjumaa nädalaleht Sõnumitooja.

Et jaanuarist hakkas buss sõitma Tallinnast otse Kehrasse ja tagasi, tegi Anija vallavalitsus Harjumaa Ühistranspordikeskusele ettepaneku, et buss hakkaks taas küladest läbi sõitma.

Õhtune buss sõidab nüüd läbi Lilli ja Soodla küla kuuel päeval nädalas (v.a laupäeval).

Ka hakkab küladest läbi sõitma laupäeva hommikuti kell 6.25 Tallinnast Kehra poole väljuv buss.

Kolgakülas tuleb suvel hobuste show

Kuusalu valla hobusekasvatavad otustasid, et korraldavad 2. augustil laiemale avalikkusele suunatud ürituse, kirjutab Ida-Harjumaa nädalaleht Sõnumitooja.

Paar nädalat tagasi toimus Kuusalu vallas Vanakülas Aaviku talus Eesti Hobusekasvatajate Seltsi raskeveo haruseltsi koosolek.

Räägiti tõaretusest, hobuste vormistamisest, kohalike hobuse-tõugude säilitamisest ning seltsi selle aasta tööplaanist.

Kolgakülas hobuseid kasvatav Roomet Vahtras tutvustas plaani teha tema talli juures toimuv iga-aastane piirkondlik ülevaatus atraktiivsem, et see tooks kohale ka kauge-mat publikut.

Riik toetab viljatusravi

Eesti vajab lapsi. Väga tähtis on, et iga laps oleks oodatud. Lapseootele jäämine ja lapse sünd on suursündmus iga pere jaoks. Seda õnne pole aga looduse poolt kahjuks iga-ühlele antud. Neile sisen-dab lootust kiirelt arenev meditsiin, mis on viimastel aastatel teinud palju inimeste aitamiseks.

Väikese Louise'i, esimese katseklaasilapse sünd 1978. aastal Suurbritannias andis lootuse saada oma laps paljudele sellel seni vaid unistanud peredele.

Teame kõik, et Eestis peaks sündima palju rohkem lapsi kui seni. Selleks oleme teinud mitu olulist otsust. Üks neist on kindlasti vanemahüvitis, mida nüüd maksame lapsega kodus olevale vanemale, kuni pisike saab 1,5 aasta vanuseks. Aga oluline on, et meil oleks palju lapsi, kelle vanematele hüvitist maksta. 2006. aastal kiitis Vabariigi Valitsus heaks viljatusravi toetamise aluspõhimõtted. Viljatusravi toetamise üks põhieesmärke on tõsta sündivate laste arvu, et Eesti iive oleks positiivne. Kunstliku viljastamise kuludeks eraldati 40 mln krooni. Lisaks rahastas Haigekassa oma eelarvest kunstlikku viljastamist ja embrüo siirdamist kuni kolme protseduuri ulatuses. Seejuures pidi inimene ise tasuma 30% kõigist kuludest, mis tõenäoliselt sai suureks takistuseks paljudele soovijatele.

Kõik kulud hüvitatakse

Täna on sotsiaalministeerium saanud valitsuselt heakskiidu rakendus-

Laps toob peresse rõõmu.

Viljatusravi toetamise üks põhieesmärke on tõsta sündivate laste arvu, et Eesti iive oleks positiivne. Kunstliku viljastamise kuludeks eraldati sel aastal 100 mln kr.

kavale, mis laiendab võimalusi saada viljatusravi kõigile Eestis ravikindlustatuile. 2008. aastast hüvitab Haigekassa kuni 40-aastastele naistele kõik embrüo siirdamise ja kehavälise viljastamise protseduurid, ravimid ja

nendega seotud uuringud. Samuti ei ole protseduuride arv enam piiratud kolme protseduuriga naise kohta. Protseuurid hüvitab Haigekassa täiel määral, inimese 10%line omaosalus säilib vaid ravimite puhul. 2008. aastal on viljatusravi jaoks riigieelarves ette nähtud 100 mln krooni.

Hoidke tervist!

Loodan väga, et nende muudatustega saab viljatusravi kättesaadavaks kõigile abivajajatele. Omaosaluse suurus on vähenenud kordades. Takistuseks on olnud pikad järjekorrad arsti juurde. Selles vallas oleme

samuti samme astunud. Edaspidi saavad ämmaemandid neid rasedaid, kellel kõik kenasti sujub, ise vastu võtta. Nii jääb arstidel rohkem aega keskenduda ravile ning probleemsetele juhtudele.

Peame aga meeles pidama, et kui meditsiin suudab aidata väga paljusid, peame ikkagi ise oma tervise eest hea seisma. Mõistlik käitumine, enda ja oma lähedaste tervise ja turvalisuse eest hea seismine peab olema nii meie endi kui ka meie laste elustiil. Nii sünnib Eestis palju lapsi ka aastate pärast.

Maret Maripuu

Uuring: iga päev sõidab lähivaldadest Tallinnasse 40 000 inimest

Tallinna linnavalitsus tutvustas valglinnastumise teemalist uuringut, millest selgus, et linna tagamaalt pendeldab igapäevaselt pealinna ligi 40 000 inimest, vahendab ETV24.

Esikohal on Viimsi ja Harku vald kumbki üle viie tuhande inimesega, neile järgneb Rae vald üle nelja tuhande inimesega.

Perioodil 1989 kuni 2007 on Tallinna elanike arv vähenenud 82 122 elaniku võrra. Tallinna tagamaal ehk Tallinnale lähemates omavalitsustes on elanike arv kasvanud, linnaregiooni kaugemates omavalitsustes aga kahanenud.

Kõige enam on elanike arv samal perioodil kasvanud Viimsi vallas, millele järgnevad Saku, Rae ja Harku vald, samas kui Vasalemma vallas ja Paldiski linnas on elanike arv oluliselt vähenenud.

ETV24/www.kalev.ee

Igapäevaselt sõidab Tallinna tänavatel hulgaliselt ümberkaudsete valdade elanikke, kes töötavad või õpivad pealinnas.

Jaak Salumets: „Minus peitub enam kui paistab!”

Endine Eesti korvpallikoondise peatreener ja mängijana Euroopa meistrivõistlustelt pronksise autasu välja teeninud Jaak Salumets usub, et poliitikas tulevad kasuks ka spordis omandatud teadmised.

Kui palju on poliitikas meeskonnatööd? Kas seda peaks olema rohkem?
Meeskonnatöö tähtsus poliitikas on sama tähtis kui tavaelus. Usun, et Riigikogu fraktsioonis on meeskonnatöö eriti tähtis. Fraktsioon on nii tugev kui tugev on fraktsiooni nõrgim lüli. Kõik on isiksused. Väga tähtsal kohal on juhi isikuomadused ja juhiomadused. Juhiks saab 50% õppida, kuid 50% omadustest peab olema kaasa sündinud. Kui ta suudab fraktsiooni ühes suunas mõtlema ja tegutsema panna, on juht fraktsiooni poolt aktsepteeritud. Juht peab olema väga hea psühholoog, sest fraktsioonis käib ka sisene konkurents. Kui ta suudab selle probleemi lahti mõtestada ja lahendada, siis on fraktsioon võimeline suuri asju korda saatma.

Palju mängite veel korvpalli ja kuidas korvpalliga seotud olete?
Korvpalli mängimiseks peab tervis olema täiesti korras. „Masin” ei tohi olla kulunud. Paraku selles vanuses ma mängust enam lusti ei tunne. Korvpall on minu sees seni, kuni mu hing liigub teispoosusesse. See tähendab, et olen korvpalliga seotud kuni surmani.

Kas poliitikas on kasuks tulnud rohkem kogemused mängija või treenerina?
Juhi kogemused aitavad mul uuel ringil edasi liikuda. Põhiliselt aitavad

Jaak Salumets usub, et ka poliitikas on meeskonnatöö väga tähtis.

CV

- Tallinna Kalevi peatreener 1985–1991
- BC Lahti NMKY peatreener 1991–1993
- Kaunase Žalgirise peatreener 1993–1994
- BC Kalevi peatreener 1994–1997
- BC Nybiti peatreener 1997–1998
- 1993–1997 Eesti koondise peatreener
- Salumetsa käe all tuli Tallinna Kalev 1991. aastal NSV Liidu meistriks ning Eesti koondis 1993. aasta Euroopa meistrivõistlustel kuuendaks
- Reformierakonnas aastast 2004

mind teadmised ja kogemused psühholoogia valdkonnast. Mul on arenenud tugevalt tunnetuslik pool. Tänu nendele teadmistele ja pikale praktilisele tunnen ma väga hästi inimesi seestpoolt.

Kuidas näete oma suhet korvpalliga oma edasises elus?

Olen maksimalist ja soovin kõiki töid, mida teen, teha maksimaalse tulemuse peale. Vähemaga kui maksimum ma kindlasti ei lepi.

Kas Teie arvates on Riigikogu praegune koosseis sportlik?

Usun, et on sportlik.

Kui paljusid inimesi poliitikute hulgas tundsite enne poliitikasse pöördumist?

Lähtudes oma eelmisest elukutsest, olin ka siis omamoodi poliitikas sees. Ma olin avaliku elu tegelane ning kindlasti suutsin mõjutada ka spordipoliitikat. **ET**

Lühidalt

Maxima detailplaneering läheb maavanemale järelevalveks

Maxima Märjamaa kaupluse rajamine läheb kohalike Säästu poodide esindajate vastuseisu tõttu maavanemale järelevalveks, kirjutab Nädaline.

Maxima kavandab Märjamaa Kasti tee 1 ja 3 kinnistul kaupluse avada, kuid ka teist korda toimunud detailplaneeringu arutelul jäid üles Märjamaa Säästu poodide omanike esindaja miljöökaitsest lähtuvad eriarvamused.

Peatselt juuraõpingud lõpetav kohalik elanik Heiki Järvsoo selgitas, et lähtub oma vastuväidetest valla ehitusmääruse punktist 6.1, mis ütleb, et miljööväärtuslikul alal tuleb säilitada väljakujunenud haljastus ja hoonestusviis.

Piirivalvekoerte koolist saab laste haridusasutus

Valitsus otsustas anda Jõelähtme vallale hoonestusõiguse Neeme külas asuva endise piirivalvekoerte kooli kinnistule, pärast remonti kolivad hoonesse Neeme lasteaed ja kool, kirjutab ajaleht Harju Elu.

Neeme lasteaed asub praegu AS Esmarile kuulavas hoones, millel on lisaks ruumikitsusele ka ridamisi muid probleeme. Ka Neeme algkooli pere ootab uusi ruume juba mitu aastat.

Risti kool saab uue kuue

Padise vallas endise majandikeskuse hoonesse kolinud Risti põhikooli renoveerimine lõpeb selle aasta lõpuks, kirjutab ajaleht Harju Elu.

Aasta tagasi endise majandikeskuse hoonesse kolinud kool sai lisaks klassiruumidele endale ka võimla.

Praegu õpivad renoveeritud hoonepooles vanemad klassid, nooremate laste klassiruumid ootavad alles korrastamist. Renoveerimine läheb kokku maksma 24 miljonit krooni.

Ettevõtjaks olemine nõuab töökust

Põllumehi ei seostata Reformierakonnaga just tihti. Ometi esindab talupidaja kõige paremini neid mõtteid, mida Reformierakond poliitikasse vorminud on: tööd tuleb teha kõvasti ja loota tuleb iseendale, siis tuleb ka edu.

Harjumaa ettevõtja Ville Pak tegeleb Kadarbiku talu ühe eestvedajana köögiviljade hulгимүүгига. Ettevõttele pandi alus juba ammu. Tema isa oli Äasmäe sovhoosi peaaegronoom. 1988. aastal sai tal sovhoosielust villand. Eraomaniku pisik oli veres juba tollel ajal ja kohe, kui tekkis võimalus omapäi toimetama asuda, jättis ta oma laua sovhoosikontoris tühjakaks ning tegi algust talupidamisega. Ühismajandist ta mingit „kaasavara” selleks kaasa ei saanud.

Ville Paki Kadarbiku talu on hea näide edukast põllumajandusettevõttest.

Otsustamise aeg

Kadarbiku talu on algusest peale tegele- lenud köögivilja kasvatamisega. Põl- lumaad selleks renditi alguses sovhoos- silt. Taluseaduse alusel sai 1990. aastate alguses pisut tootmiskaad eras- tada. Nii kasvatati köögivilja põhiliselt Tallinna poodides müümiseks. Hüp-

Kadarbiku talu

Kadarbiku talu asub Harjumaal Saue vallas Tuula külas. Talu tegeleb köögivilja kasvatamisega 180 hektaril. Aastas toodetakse 3 miljonit kilogrammi köögivilja. Suvel kasvatatakse hiina kapsast, lillkapsast, spargelkapsast, valget

peakapsast, tilli, kabatšokki, kurki, porgandit, jääsalatit jne. Talvel müüakse porgandit, kapsast, porrulauku, peeti, kaalikat, mustroigast jne. Peale juurvilja kasvatamise valmistatakse veel toorsalateid, supiseid ja hapukapsast.

peline kasv tuli kümme aastat tagasi, kui tuli otsustada, kas muuta tootmis- mahtu ja kasvatada efektiivsust, või asi ära lõpetada ja millegi muuga tegele- ma hakata. Pak otsustas jätkata.

Seadused vajaksid kohendamist

Siiski pole mehe sõnul kohalik oma- valitsus teinud midagi selle nimel, et ettevõtjad ennast hästi tunneksid. „No olukord on nagu ta on. Ettevõtja pole enam nii oluline, kui ta kunagi oli,” rää- gib Pak. Peamiseks raskuseks peab ju-

ba nõukogude süsteemi ajal ettevõt- lusega alustanud mees seaduste kee- rulisust ja vähemalt aastapikkust pa- beritööd enne alustamist.

Kuigi Pak on ise sihikindel inimene ja ei loobu naljalt heade ideede teosta- misest, arvab ta, et paljud ettevõtjad ei ole hakanud tegutsema, kuna loövad juba varakult käega, nähes bürokraa- tiat, mis neid ees ootab ettevõtte loo- misel. „Asjad on äärmiselt raskeks teh- tud just kunstlikult. Väga palju on liig- seid vahetülisid, kes kõik tahavad tee- nida ettevõtja pealt,” rääkis Pak. **ET**

Mida arvavad Sina?

Harju- ja raplamaalastele lugemiseks mõeldud Eesti Teataja on huvitatud oma lugejate arvamusest. Kui Teil on mõtteid, millest ajaleht võiks kirjutada, siis täitke, lõigake lehest välja ja postitage allolev kupong. Marki lisama ei pea. **Vastajate vahel loositakse välja televiisor.** Mõtteid ja arvamusi võib saata ka e-kirjaga teataja@reform.ee.

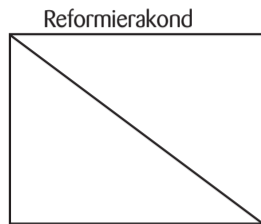
Hea Harju- ja Raplamaa inimene!

Anna meile teada kolmest oma kodukohta puudutavast teemast, millest võiksime kirjutada:

-
-
-

Minu nimi Vanus
 Aadress
 Telefon
 E-kiri

Oma andmeid edastades olen tulevikus nõus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikut puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötlejatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonna ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.

Reformierakond
 tasub postikulu
 Luba nr. 1591

**MAKSTUD VASTUS
 EESTI**

REFORMIERAKOND
 Tõnismägi 9
 10119 TALLINN

Pakri pank varises taas

FOTO: REIN AIDMA

Pakri pankrannik on umbes 25 meetrit kõrge ning aktiivses kujunemisjärgus ehk murdub üsna tihti. Kui viimati murdus suur lahmakas poolsaare tipus Piirivalve kordoni juurest aastal 2003, siis nüüd sai meri taas osa pangast endale.

Harjumaal Paldiski lähedal asuval Pakri pangal on loodus näidanud oma võimu ja murdunud lahti suure tüki 22 meetri kõrgusest pangaservast. Lahtimurduvud pangamassiiv on vajunud merre. Kaks kolmandikku pangast on pehmest liivakivist ja savist, ülejäänud osa moodustab paekivi. OÜ Pakri Arendus juristi Regina Rassi sõnul käib väga palju rahvast klinti uudistamas. „Kuigi tegu on väga ohtliku, kuid äärmiselt ilusa vaatamisväärsusega, on inimeste huvi tohutu. Politsei hoiatussiltidest ja lindist hoolimata hüppavad inimest lausa üle maalõhe, mis ühte maatükki suurest pangast lahutab,“ sõnas Rassa. Samas otsustati kunstliku varingu varianti mitte kasutada ja oodatakse, et loodus teeb oma töö. „Ajast-aega on Pakril lõhkamine keelatud, sest see võib vallandada maapõuest mürgiseid gaase,“ teab Rassa öelda.

Pankrannik Paldiski lähedal.

Prægustel hinnangutel on panga küljest lahti murduvud hinnanguliselt 10 000 tonni kivimit ja lähitulevikus võib pangast veelgi tükke merre variseda. **IETI**

Eesti Teataja

Eesti Teataja
 Eesti Reformierakond
 Tõnismägi 9, 10119 Tallinn
 Tel 680 80 80, teataja@reform.ee

Cimberl ***	Tähtis pralle	Eesti kroonide looja (e + n)	...juht End.tipp-kaitseväge aane	Nädala-leht	Läige	Kuvar	Ülemäärä küüritud võõrustuba	Venemaa domeenilühend	Pikamaa-võistleja	Modernne	Maailma sandarm
Leto ...			Erikaal Varvast näitav avaus			15 aastat kosmoses olnud jaam Raag			Leivamulk Swimming Pool		
Täielik karakteristika											
Riik Okeaanias				Vistrik Küla Võrumaal				Katla söimaja Weroli eksjuht			
									Soositud Laborinõu		Hollywoodi filmistaar
Rooma kolm			Senesco Tech Pidulik koostumine			Körberahva liige Neljas					
Philip Morris		Raskesse haigusesse nakatunu Hüüdsõna									Ehk "Nii ... ringi käib" (G.Ernesaks)
Umbruhutaim Purjede paisutaja					Lauljatar Kolmiku-piiga					Eelmise presidendi nimetähed Näpuvahel	
						Riigi-kogu Ema Teresa sünnilinn Kiire jook-suga loom					
Video Tape Näitlejatar		Leedu linn Rahvusvah. kaubaveo tähis							Briti popstaar Rohkem		Inspireerija
				Loodus-nähtus Kari (vene k)							
Koefitsient ringi pindala valemis			Pank Eesti Punane Rist			Pangakood Raibe			Liikluspolitsei tööriist Saksa k asesõna		
Võrrandi üks tundmatu					Kinnisvara-ärimees Havai sõjajumal					Lennuk Download	
Kaks järjestikust tähte		Kaardimäng Aasta							Kullapuutega kuningas 100 m2		
lidne riik						Diagonaalis liikuv malend				Kuulus löviema	

Saada vastus märksõnaga "lahendus" 10. aprilliks aadressile Tõnismägi 9, 10119 Tallinn või e-posti teel teataja@reform.ee ning osale lauarvuti loosimisel.

Ristsõna lahendus

Ees- ja perekonnanimi

Postiaadress või e-post

Telefon

Oma andmeid edastades nõustun tulevikus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikut puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötlejatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonna ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.